

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА»**

Навчально-науковий юридичний інститут

Кафедра теорії та історії держави і права

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФІЛОСОФІЯ ПРАВА ТА МЕТОДОЛОГІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

Рівень вищої освіти – другий (магістерський)

Освітня програма Право

Спеціальність 081 Право

Галузь знань 08 Право

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 01 вересня 2022 р.

м. Івано-Франківськ - 2022

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до навчальної дисципліни
3. Мета та цілі навчальної дисципліни
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання
6. Система оцінювання навчальної дисципліни
7. Політика навчальної дисципліни
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Філософія права та методологія наукових досліджень
Викладач (-і)	Андріюк Володимир Володимирович, доц., к.ю.н., доцент кафедри теорії та історії держави і права
Контактний телефон викладача	Андріюк Володимир Володимирович (0342) 596133
E-mail викладача	Андріюк Володимир Володимирович volodymyr.andriiuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку індивідуальних занять зі студентами, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://kttidip.pnu.edu.ua/графік-індивідуальної-роботи/ Також можливі консультації шляхом листування через електронну пошту, зокрема, що стосується погодження змісту та структури індивідуальних науково-дослідних завдань.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є найбільш загальні властивості права та інтегрованих ним явищ правової реальності, метатеоретичні питання і методологія філософії права, етапи розвитку філософсько-правової думки, основні типи праворозуміння, онтологічні, гносеологічні, антропологічні та аксіологічні основи права, а також методологічний інструментарій дослідження правової дійсності. Предмет становить цілісна система правових категорій, світоглядних знань про право, його сенс, сутність, цінність і значення, філософська та наукова методологія дослідження права та інших явищ правової реальності.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких <u>змістових модулів</u>:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Філософія права 2. Методологія наукових досліджень <p>Філософія права та методологія наукових досліджень як світоглядна, методологічна навчальна правова дисципліна вивчається студентами-юристами першого курсу протягом одного навчального семестру і має на меті оволодіння системою сучасних теоретичних знань про дисциплінарний статус, предмет, завдання, функції та історію філософії права, її основні підрозділи – правову онтологію, правову гносеологію, правову аксіологію та правову антропологію; засвоєння цілісної системи філософсько-правових категорій; ознайомлення студентів із філософсько-правовими ідеями, поглядами, концепціями та їх еволюційним розвитком; формування сучасної правосвідомості майбутніх юристів, що базується на осмисленні права не тільки і не стільки як інструменту державної політики, а й як духовного феномену, що опирається на всю систему людських цінностей і сам ці цінності утверджує, а також опанування основними сучасними методами дослідження правових явищ.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни «Філософія права та методологія наукових досліджень» є оволодіння системою сучасних теоретичних знань про дисциплінарний статус, предмет, завдання, функції та історію філософії права, її основні підрозділи –</p>	

правову онтологію, правову гносеологію, правову аксіологію та правову антропологію; засвоєння цілісної системи філософсько-правових категорій; ознайомлення студентів із філософсько-правовими ідеями, поглядами, концепціями та їх еволюційним розвитком; формування сучасної правосвідомості майбутніх юристів, що базується на осмисленні права не тільки і не стільки як інструменту державної політики, а й як духовного феномену, що опирається на всю систему людських цінностей і сам ці цінності утверджує, а також опанування основними сучасними методами дослідження правових явищ.

Основними цілями вивчення дисципліни «Філософія права та методологія наукових досліджень» є 1) оволодіння студентами основними філософсько-правовими категоріями, що відіграють основоположну роль у системі юридичних знань; 2) формування у студентів системних знань про дисциплінарний статус, предмет, завдання, функції та методи філософії права; 3) дослідження еволюції філософсько-правових ідей, поглядів, концепцій; 4) ознайомлення студентів із основними правовими ідеями, поглядами, концепціями, напрямками, школами, що склалися у сучасній зарубіжній та вітчизняній філософії права; 5) вироблення у процесі проведення семінарських занять у студентів навиків самостійного теоретичного правового мислення, вміння творчо аналізувати і узагальнювати правові явища; 6) формування у студентів глибокого знання та розуміння сутності, природи, сенсу, значення права та інтегрованих ним явищ правової реальності, його онтологічного, гносеологічного, аксіологічного та антропологічного вимірів; 7) ознайомлення студентів з практикою застосування категоріального апарату філософії права, філософсько-правових підходів та методологічного інструментарію дослідження правових явищ у процесі правотворчої та правозастосовчої діяльності державних органів України; 8) з'ясування ролі філософії права в діяльності юриста, практиці побудови демократичної правової соціальної держави в Україні, формування правової системи на базі чинної Конституції України, реформування національного законодавства; 9) розкриття змісту та структури методології наукових досліджень в юриспруденції; 10) опанування основними сучасними методами дослідження правових явищ; 11) визначення пізнавальних можливостей та правил, алгоритмів застосування методів, підходів, способів наукового аналізу правових явищ; 12) ознайомлення студентів з практикою застосування методологічного інструментарію дослідження правових явищ в науковій діяльності, з основними вимогами до виконання кваліфікаційної роботи, дотримання академічної доброчесності в процесі проведення наукових досліджень та оформлення його результатів.

4. Результати навчання (компетентності)

Загальні компетентності:

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу положень загальнотеоретичної юриспруденції.

Знання та розуміння предметної області теорії держави і права та розуміння професійної діяльності.

Здатність вчитися і оволодівати сучасними загальнотеоретичними правовими знаннями.

Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Фахові компетентності:

Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

Повага до честі і гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння їх правової природи.

Здатність до критичного та системного аналізу складних правових явищ на

загальнотеоретичному рівні і застосування набутих знань у професійній діяльності. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення на загальнотеоретичному рівні.			
5. Організація навчання			
Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття	Загальна кількість годин		
лекції	12		
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18		
самостійна робота	60		
Ознаки курсу			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1,2	081 Право	1	нормативний
Тематика курсу			
Тема		кількість год.	
		лекції	заняття сам. роб.
Модуль I. Філософія права			
Тема 1. Предмет, функції, структура філософії права та її місце в системі теоретичних знань		2	2 -
Тема 2. Історія філософсько-правової думки		-	2 10
Тема 3. Історія становлення та розвитку української філософсько-правової думки		-	- 4
Тема 4. Онтологія права		2	2 6
Тема 5. Гносеологія права		2	2 4
Тема 6. Аксиологія права		2	2 4
Тема 7. Антропологія права		2	2 4
Модуль II. Методологія наукових досліджень			
Тема 8. Поняття, сутність та організація наукового дослідження		-	- 2
Тема 9. Поняття та структура методології наукового дослідження		2	- 2
Тема 10. Філософсько-світоглядні та загальнонаукові методи пізнання		-	2 8
Тема 11. Спеціальні методи правового дослідження		-	2 8
Тема 12. Методологія викладу результатів наукового дослідження. Вимоги до кваліфікаційної роботи. Академічна доброчесність		-	2 8
ЗАГ.:		12	18 60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання курсу	Загальна система оцінювання навчальної дисципліни є уніфікованою в межах навчально-наукового юридичного інституту і визначається п. 4.4 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, затвердженим Вченою радою Юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, протокол № 2 від 12.10.2010 р. (зі змінами, внесеними Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту, протокол № 5 від 28 лютого 2017 р.) – текст розміщений на інформаційному стенді та сайті Інституту https://law.pnu.edu.ua/wp-		

	content/uploads/sites/100/2020/01/Положення-про-критерії-оцінювання-студентів-у-ННІОІ.pdf
Вимоги до письмової роботи	<p>Вивчення дисципліни передбачає <u>обов'язкове</u> виконання всіма студентами одної письмової модульної контрольної роботи, яка виконується в першому семестрі на останньому семінарському занятті та охоплює обидва змістових модулі: «Філософія права»; «Методологія наукових досліджень».</p> <p>На контрольну роботу виносяться 2 описові питання, які оцінюються по 7 балів, 2 коротких запитання, які оцінюються по 3 бали. Максимальний бал за контрольну становить 20.</p> <p><u>За бажанням (для отримання додаткових до 5 балів)</u> студенти можуть виконувати індивідуальні завдання за темою відповідного семінарського заняття. Види, приклади підготовки та критерії оцінювання індивідуальних завдань <i>знаходяться на кафедрі та розміщені на сайті кафедри</i> https://kttidip.pnu.edu.ua/навчально-методичні-матеріали/.</p>
Семінарські заняття	Система оцінювання семінарських занять визначена п.п. 4.4.3.2, 4.4.3.3 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
Умови допуску до підсумкового контролю	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови допуску до підсумкового контролю визначаються р. 5 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
Підсумковий контроль	<p>Підсумковий контроль – екзамен. Екзамен проводиться у формі виконання письмової роботи.</p> <p>На екзамен виносяться два описові завдання, які оцінюються по 15 балів кожне, одне коротке описове питання, яке передбачає конкретну відповідь з огляду на відведений час виконання роботи і оцінюється 10 балів, два питання, що передбачають короткі відповіді на питання, які за змістом є тестами відкритого типу і оцінюються по 5 балів кожне.</p> <p>Максимальний бал за екзамен становить 50 балів.</p>
7. Політика навчальної дисципліни	
<p><u>Письмові роботи:</u></p> <p>Планується виконання студентами обов'язкових та додаткових декількох видів письмових робіт: трьох обов'язкових письмових контрольних робіт, письмових тестових завдань за темами, винесеними на самостійне опрацювання (перелік міститься в методичних вказівках для забезпечення самостійної роботи студентів денної форми навчання), письмових експрес-опитувань на семінарських заняттях тощо, а також додаткових письмових індивідуальних завдань (за вибором студента) – <i>Методичні вказівки розміщені на сайті кафедри</i> https://kttidip.pnu.edu.ua/навчально-методичні-матеріали/.</p> <p><u>Академічна доброчесність:</u></p> <p>Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/.</p>	

Відвідування занять

Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають лекції і практичні заняття курсу.

Пропуски семінарських (практичних, лабораторних) занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття. За пропущені лекційні заняття без поважних причин в обсязі, що перевищує 10% від загальної кількості лекційних годин, які відведені на навчальну дисципліну відповідно до робочого навчального плану, керівник курсу віднімає 5 балів від підсумкового семестрового балу студента (п. 5.1.2 Положення про порядок організації навчального процесу та оцінювання успішності студентів у навчально-науковому юридичному інституті Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника).

8. Рекомендована література

1. Нерсесянц В.С. Філософія права: учебник. 2-е изд., перераб. и доп. М.: Норма, 2009. 848 с.
2. Баумейстер А.О. Філософія права: навч. посіб. К.: Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2010. 311 с.
3. Малахов В.П. Філософія права: Учебн. пособие. 2е изд. Екатеринбург: Деловая книга, 2007. 360 с.
4. Рабінович П. М., Добрянський С. П., Гудима Д. А., Грищук О. В., Дудаш Т. І. Філософія права: проблеми та підходи: Навч. посіб. для студ. спец. «Правознавство» / П.М. Рабінович (заг.ред.). Л., 2005. 290 с.
5. Філософія права: Навч. посіб. За заг. ред. М.В.Костицького та Б.Ф.Чміля. К.: Юрінком Інтер, 2000. 336 с.
6. Філософія права: підруч. для студ. юрид. вищ. навч. закл. За ред. д-ра філос. наук, проф. О.Г. Данильяна. Харків: Право, 2009. 208 с.
7. Сливка С.С. Філософія права: Навчальний посібник. К: Атіка, 2012. 256 с.
8. Методологія та організація наукових досліджень: Підручник / М. В. Остапчук, А. І. Рибак, О. С. Ванюшкін ; Міжнар. гуманітар. унт. Одеса: Фенікс, 2014. 375 с.
9. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посібник для вищих навч. закл. / О. В. Крушельницька. К.: Кондор, 2006. 206 с.
10. Основи методології та організації наукових досліджень: Навч. посіб. для студентів, курсантів, аспірантів і ад'юнктів / за ред. А.Є. Конверського. К.: Центр учбової літератури, 2010. 352 с.

Детальний перелік монографічної, наукової, науково-практичної літератури, нормативних джерел та інформаційних ресурсів до кожної теми міститься в методичних вказівках:

1. Андріюк В.В. Філософія права та методологія наукових досліджень: методичні вказівки для підготовки до семінарських занять студентів денної форми навчання спеціальності 081 Право. Івано-Франківськ, 2018.
2. Андріюк В.В. Філософія права та методологія наукових досліджень: методичні вказівки для забезпечення самостійної роботи студентів денної форми навчання спеціальності 081 Право. Івано-Франківськ, 2018.

<https://kttidip.pnu.edu.ua/навчально-методичні-матеріали/>.

Викладач _____ доц. В. В. Андріюк